

การจัดการเรียนรู้กฎหมายครอบครัวหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายกับการดำเนินชีวิตประจำวันโดยผ่านละคร “เรื่องสงครามสมรส” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

Study of Learning Management of Family Law in Unit 2 about Law and Daily Life via Marriage War Drama of Mattyomsuksa 2 Students of Koh Siray School, Ratsada Sub-district, Mueng District, Phuket Province.

พาขวัญ ลำประไพ¹ สมพร รุจิกิตติอังสุธร² และพรรณวดี ขำจริง³

Pa-khwan Lamprapai¹ Somporn Rujikittioangsuthon² and Panwadee khumjing³

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Phuket Rajabhat University

S6511149111@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องกฎหมายครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ ตำบลรัชฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ในการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายครอบครัวโดยผ่านละคร “เรื่องสงครามสมรส” เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้แบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์มีการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 นักเรียนทราบเกณฑ์การประเมินผลล่วงหน้า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) รองลงมา ครูมีการเตรียมการสอน และครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มีความพึงพอใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.96$, S.D.= 0.17) รองลงมา ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.93$, S.D.= 0.24)

คำสำคัญ การจัดการเรียนรู้, กฎหมายครอบครัว, ละคร, สมรส

Abstract

The objectives of this research were to compare the results of pre-test and post-test of Mattayomsuksa 2 students and to study the satisfaction of Mattayomsuksa 2 students of Koh Siray School, Ratsada sub-district, Mueng district, Phuket province for learning management of family law in unit 2 about law and daily life via Marriage War Drama. It was experimental research. The target group was 30 Mattayomsuksa 2 students. The instruments collected the data were a questionnaire and a satisfaction survey form. The statistics were used for data analysis using frequency, percentage and standard deviation.

The finding of this research was found that the results of post-test were higher than pre-test which significantly different at 0.05 level. Most students were satisfied that they had known assessment criteria in advance. They were satisfied in the highest level at mean of ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00). Secondly, teacher had prepared teaching processes and supported students to search information from the library, internet or others which satisfied in high level at mean of ($\bar{x} = 4.96$, S.D.= 0.17). Teacher allowed students to ask questions and accepted students' comments which satisfied in the highest level at mean of ($\bar{x} = 4.93$, S.D.= 0.24).

Keywords: Learning Management, Family Law, Drama, Marriage

ที่มาและความสำคัญ

ในปัจจุบันรายการละคร/ซีรีส์ ละครโทรทัศน์ เป็นรายการบันเทิงและยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมผ่านกิจกรรมละคร เป็นรูปแบบที่สื่อสารเพื่อการเรียนรู้ได้ในหลากหลายรูปแบบ พร้อมทั้งเป็นการส่งสารตรงไปสู่ผู้ชมละครที่จะสามารถรับรู้คุณธรรมได้อย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ซึ่ง (พรพิทักษ์ เข็มบาสัตย์ และวรรณพล พิมพะสาตี, 2563) ได้กล่าวไว้ว่าการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยและในต่างประเทศอยู่ 2 ประเด็นคือ ตามหลักสูตรการศึกษาและตามสถาบันครอบครัว แสดงว่าสถาบันการศึกษามีส่วนพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมและ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความออก

งามแก่บุคคลได้ บทบาทของตัวละครสามารถช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ที่ดีจากประสบการณ์การเห็นและการคิดพิจารณาตาม อีกทั้งการตัดสินใจตอบสนองเป็นการกระทำหรือความประพฤติโดยไม่ได้บีบบังคับไม่ได้ใช้อำนาจ หากแต่เป็นการหว่านเมล็ดคุณธรรมที่ทิ้งลงไปในจิตใจอย่างต่อเนื่องจนกล้าตัดสินใจกระทำให้คุ้นชินอย่างดี สร้างบรรยากาศที่เอื้อแก่การเรียนรู้ทางคุณธรรมหรือระบบนิเวศคุณธรรมขึ้น สร้างพื้นที่ของพลังบวกแก่ชีวิต มีความรับผิดชอบและมีพฤติกรรมเชิงบวกที่จับต้องได้เป็นรูปธรรม ไม่ก้าวล่วงสิทธิมนุษยชน ไม่ตัดสินใคร แต่เชื่อในหลักการว่ามนุษย์พัฒนาตนได้ ปรับตัวได้ กิจกรรมละครเน้นพัฒนาผู้เรียนจะสามารถเลือกนำเสนอสาระสำคัญ ไปประยุกต์ใช้ตามจุดมุ่งหมายผ่านบทบาทสมมติและจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ แก้ไขปัญหา และค้นหาแนวทางเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (โสธยา วงศ์พิพันธ์, 2563) นอกจากนี้ ละครสอดแทรกคุณธรรมเป็นการสื่อคุณค่าสำคัญภายในจิตใจและการกระทำออกมาสู่ภายนอกอย่างสร้างสรรค์ในสังคม ผลตามมาคือการสร้างสรรค์สังคมผ่านพัฒนาจิตใจด้วยคุณธรรมที่เหมาะสม เห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน กระตุ้นการตื่นรู้โดยสะท้อนหลักคุณธรรมผ่านชีวิตตัวละครและบทบาทต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ (ณิชา จันทะเกาศลย์ และชันทอง วัฒนประดิษฐ์, 2564)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เรียนตลอด 12 ปีการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 5 สาระหลัก คือ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (จิตตานุโส โสภากา, 2559) การใช้กิจกรรมละครเป็นรูปแบบที่สำคัญหนึ่งของการถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นการส่งเสริมด้วยเจตจำนงเสรี (Free will) และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม การลงมือปฏิบัติ สร้างประสบการณ์การโดยตรงผ่านบทบาทสมมติการสะท้อนความคิด ความรู้สึก การทบทวนและประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม แต่ให้แนวทางหรือการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อกระตุ้นสามัญสำนึกของบุคคลผ่านประสาทสัมผัสมากขึ้น เจริญงอกงามในจิตใจ และการแบ่งปันออกดอกออกผลที่ดี (โสธยา วงศ์พิพันธ์, 2566) และสวยงามในชีวิตส่วนภาพที่นำมาประกอบบทเรียนสามารถช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนและสอดคล้องกับเนื้อหาทำให้นักเรียนเห็นภาพและวิเคราะห์สถานการณ์โดยผ่านสื่อละคร เรื่องสงครามสมรส พบว่าบทเรียนประกอบภาพทำให้นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ติดตามบทเรียนโดยไม่รู้สึกลำบาก สามารถจดจำบทเรียนได้แม่นยำ และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผู้วิจัยมีความสนใจเรียนรู้และมีความพยายามทำความเข้าใจเรื่องการจัดเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประสบ

ผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น สื่อประกอบหรือวิดีโอจำเป็นจะต้องเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียน และสามารถทำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาผลการเรียนรู้ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในเรื่องกฎหมายครอบครัวหน่วยที่ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผ่านละครเรื่องสงครามสมรส โดยใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องกฎหมายครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายครอบครัวโดยผ่านละคร “เรื่องสงครามสมรส”

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นสำคัญ หากผู้สอนเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน
2. กฎหมายครอบครัว หมายถึง ข้อบัญญัติหรือของบังคับเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในครอบครัวหรือเครือญาติ ดังนั้น หลักกฎหมายที่ใช้โดยทั่วไปอาจนำมาใช้กับกฎหมายครอบครัวไม่ได้ กฎหมายครอบครัวจึงเป็นกฎหมายที่อ้างอิงหลักศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีมากที่สุด เช่น เงื่อนไขเกี่ยวกับการหมั้น การสมรส การปฏิบัติต่อกันระหว่างสามีและภรรยา การปกครองบุตร ทรัพย์สินระหว่างสามีและภรรยา ตลอดจนหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมรดก

3. การจัดการเรียนรู้กฎหมายครอบครัว หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องกฎหมายครอบครัว พฤติกรรมของบุคคลภายในครอบครัวและพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ดังนี้

1) หลักการแนวคิดและทฤษฎี หมายถึง ในปัจจุบันสื่อละครเป็นที่นิยมในทุก ๆ ระดับช่วงวัย ละครที่มีบทตัวละครที่ถ่ายทอดถึงเรื่องราวต่าง ๆ สื่อละคร มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความบันเทิงและสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อคิดในการดำเนินชีวิตภายใต้บทละคร

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง แบบการสอนที่จัดขึ้นเพื่อการเรียนรู้เรื่องกฎหมายครอบครัวโดยผ่านละครเรื่องสงครามสมรส ประกอบด้วย

1.1 ด้านความรู้ (K) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจลักษณะของกฎหมายครอบครัวแบบต่าง ๆ

1.2 ด้านทักษะกระบวนการ/สมรรถสำคัญของผู้เรียน (P) นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายครอบครัวประเภทต่าง ๆ ได้

1.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) นักเรียนมุ่งมั่นในการเรียน

3) เนื้อหา หมายถึง เนื้อหาในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม หน่วยที่ 2 เรื่อง กฎหมายครอบครัว

4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผู้สอนจัดกิจกรรมหรือสื่อที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

5) การวัดผลประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินทางการศึกษาโดยใช้ข้อสอบปรนัย จำนวน 9 ข้อ

4. ละครเรื่องสงครามสมรส หมายถึง เป็นละครที่สะท้อนชีวิตครอบครัวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย ผ่านเรื่องราวของผู้หญิง ที่ต้องลุกขึ้นปกป้องศักดิ์ศรีของตัวเอง และครอบครัวผ่านกระบวนการยุติธรรมในศาล ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 เซ็นไบหย่าปั๊บ จดทะเบียนปั๊บ เนื้อหาในละครพูดถึง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัว เช่น การสมรส การรับรองบุตร การจดทะเบียนสมรส การปกครองบุตร ใช้สิทธิปกครองบุตรร่วมกัน เซ็นไบหย่า ฝ่ายชายเซ็นทะเบียนหย่าเสร็จ สามารถจดทะเบียนสมรสได้เลย ฝ่ายหญิงต้องรอ 310 วันหลังเซ็นทะเบียนหย่า ถึงจะสามารถจดทะเบียนได้ ต้องรอเพื่อเกิดการตั้งครรภ์กับอดีตสามี หากมีใบรับรองแพทย์มายืนยันก็สามารถจดทะเบียนสมรสใหม่ได้เลย

2) ตอนที่ 2 ของขวัญครอบคือหนีไปแต่งงานกับคนอื่น เนื้อหาในละครพูดถึง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัว เช่น การสมรส เป็นสามีภรรยาแต่แอบไปแต่งงานกับคนอื่น แต่งงานกับหญิงอื่นทั้ง ๆ ที่ตนเองจดทะเบียนสมรสอยู่ หญิงอื่นรู้ว่าชายแต่งงานและมีครอบครัวแล้ว

3) ตอนที่ 3 หลักฐานมัดตัวชู ฟ้องเมียหลวงต้องชนะ เนื้อหาในละครพูดถึง กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัว เช่น การสมรส การหย่า ภรรยาตามถ่ายคลิปลามีเพื่อเก็บหลักฐานฟ้องศาล

แนวคิด ทฤษฎี

การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ อันส่งผลต่อการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การที่ผู้สอนจะจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็นหลากหลาย และสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาวะความเป็นจริงได้ (อาจารย์กัลยาณู เพชรภรณ์, 2560)

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) เป็นกระบวนการหรือวิธีการใด ๆ ก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มศักยภาพ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

(วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช, 2542) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระเบียบครอบคลุมการดำเนินการตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

(สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการ วิธีการ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีการจัดบรรยากาศ เนื้อหาสาระ กระบวนการ การประเมินผลการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน แหล่งการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคน

และชีวิตให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความ
ต้องการของผู้เรียน

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดและเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ โรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดภูเก็ต
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,704 คน กำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยการใช้
การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
2. การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยวิธีการเจาะจงรายชื่อ
โรงเรียนเกาะสิเหร่ เนื่องจากออกการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูระหว่างเรียน 2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน
และหลังเรียนเรื่องกฎหมายครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายครอบครัวโดยผ่านละคร “เรื่องสงครามสมรส”
ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเกาะสิเหร่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบของนักเรียนโรงเรียนเกาะสิเหร่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบเรื่องกฎหมายครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โดยใส่ ชื่อ-สกุล ระดับชั้น เลขที่ และแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 9 ข้อ ตอบถูกได้ 1
คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายครอบครัว จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert มี 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มีลักษณะความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง มีลักษณะความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง มีลักษณะความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง มีลักษณะความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง มีลักษณะความพึงพอใจน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลและเนื้อหา เรื่อง กฎหมายครอบครัวจากตำรา วารสารเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบเรื่องกฎหมายครอบครัว ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับหลัก และวิธีการสร้างแบบทดสอบ เช่น แบบทดสอบ : การสร้างและการใช้ ของ (อภิรมย์ ณ นคร, 2518) และหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ของ(อนันต์ ศรีโสภณ, 2520) เป็นต้น

3) สร้างแบบทดสอบเรื่องกฎหมายครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา และสำนวนภาษา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) หากคุณภาพแบบทดสอบเรื่องกฎหมายครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความเที่ยงของเนื้อหาและภาษาเป็นรายข้อ โดยนำแบบ แบบทดสอบเรื่องกฎหมายครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อความแต่ละข้อของแต่ละด้านว่าสอดคล้องกับประเด็นหลัก และประเด็นย่อยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น แล้วหาผลรวมของคะแนนในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อดูดัชนี

ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Concurrence : IOC) ตั้งแต่ 0.50-1.00

4.2 หาคุณภาพแบบทดสอบเรื่องกฎหมายครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตะกั่วป่าเสนานุกูล จังหวัดพังงา ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.745

5) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ (Checklist) เป็นข้อสอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกฎหมายครอบครัวนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ และแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน จากแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพัทลุง จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ผลการศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องกฎหมายครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ ตำบลรัชฎา อำเภอมะนัง จังหวัดภูเก็ต พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนมีนักเรียนได้คะแนนสูงคือ เลขที่ 18 ได้คะแนน 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.77 รองลงมาคือ เลขที่ 4 ได้คะแนน 6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.66 , เลขที่ 1 , 3 , 11 , 13 , 17 , 19 , 20 , 21 , 22 , 23 , 29 , 30 ได้คะแนน 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.55 , เลขที่ 2 , 5 , 6 , 8 , 9 , 10 , 12 , 26 ได้คะแนน 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 44.44 , เลขที่ 7 , 14 , 15 , 25 , 28 คิดเป็นร้อยละ 33.33 และได้คะแนนน้อยที่สุดคือ เลขที่ 16 , 24 , 27 ได้คะแนน 2 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 22.22

ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมีนักเรียนได้คะแนนสูงสุดคือ เลขที่ 3 , 13 , 14 , 18 , 23 ได้คะแนน 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.88 รองลงมา คือ เลขที่ 4 , 8 , 9 , 10 ได้คะแนน 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.77 และได้คะแนนน้อยที่สุดคือ เลขที่ 1 , 2 , 5 , 6 , 7 , 11 , 12 , 15 , 16 , 17 , 19 , 20 , 21 , 22 , 24 , 25 , 26 , 27 , 28 , 29 , 30 ได้คะแนน 6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 66.66

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายครอบครัวโดยผ่านละคร “เรื่องสงครามสมรส” โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ ตำบลรัชฎา อำเภอมะนัง จังหวัดภูเก็ตพบว่า

ข้อมูลแสดงแบบประเมินความพึงพอใจทางการเรียนมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่พบว่า นักเรียนทราบเกณฑ์การประเมินผลล่วงหน้า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) รองลงมา ครูมีการเตรียมการสอน และครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.96$, S.D.= 0.17) รองลงมา ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.93$, S.D.= 0.24) รองลงมา การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียน เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง, กิจกรรมการสอนสนุกและน่าสนใจ, นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.86$, S.D.= 1.00) รองลงมา นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.83$, S.D.= 1.15) รองลงมา กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน, ครูเข้าสอนและออกตรงเวลา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.8$, S.D.= 1.16) รองลงมา ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน, ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย, ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.73$, S.D.= 1.41) รองลงมา ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล, ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย, ครูมีบุคลิกภาพ การแต่งกายและการพูดจาเหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.70$, S.D.= 1.41) รองลงมา ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.60$, S.D.= 1.71) และครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน ความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.46$, S.D.= 1.96)

อภิปรายผลการศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องกฎหมายครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ ตำบลรัชฎา อำเภอมะนัง พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชัชวาล แพร์ศิริ, 2552) เรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ แตกต่างกันโดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิตตนา

โสภา, 2559) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแผนผังความคิด (Mind Mapping) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จิรชญา สันชัย, อนงค์ศิริ วิชาลัย, และนิตยา มูลสาร, 2566) การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนธนรัตน์วิทยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชนัญชิตา สายวันดี, 2563) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Jigsaw เรื่องกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Jigsaw เรื่องกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วีระพันธ์ พึ่งตาแสง และทิพาพร จงวรกุล, 2563) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลสัมฤทธิ์เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายครอบครัวโดยผ่านละคร “เรื่องสงครามสมรส” โรงเรียนเกาะสีเฮอร์ ตำบลรัชฎา อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ตพบว่า ข้อมูลแสดงแบบประเมินความพึงพอใจทางการเรียนผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่พบว่า นักเรียนทราบเกณฑ์การประเมินผลล่วงหน้า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) รองลงมา ครูมีการเตรียมการสอน และครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มีความพึงพอใจในระดับมากค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.96$, S.D.= 0.17) รองลงมา ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.93$, S.D.= 0.24) รองลงมา การจัดบรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียน เนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง , กิจกรรมการสอนสนุกและน่าสนใจ , นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.86$, S.D.= 1.00) รองลงมา นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.83$, S.D.= 1.15) รองลงมา กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน , ครูเข้าสอนและออกตรงเวลา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.8$, S.D.= 1.16) รองลงมา ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน , ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย , ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.73$, S.D.= 1.41) รองลงมา ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล , ครูใช้วิธีการสอนและใช้สื่ออย่างหลากหลาย ,

ครูมีบุคลิกภาพ การแต่งกายและการพูดจาเหมาะสม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.70$, S.D.= 1.41) รองลงมา ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.60$, S.D.= 1.71) รองลงมา และครูให้ความสนใจแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงขณะสอน ความพึงพอใจในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.46$, S.D.= 1.96) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปุ่นชนุช พรหมเพชร, 2560) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่องกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิมพ์ชนก รักรองฤทธิ์, อนันต์ และอรนุช ลิ้มศิริ, 2656) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยหนังสือเสริมประสบการณ์ พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดราชปักษี ผลการวิจัยพบว่า ต่อที่มีต่อการเรียนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (แฉ่นแก้ว พันภัย, 2549) การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในครอบครัว โดยการสอนแบบสตอรี่ไลน์กับการสอนแบบเกมสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่ามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนและทำการให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นางสาวปิยนดา สุทธิประภา, 2560) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการ จัดเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคTGTโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศศิธร บัวศรี, ธนาตล สมบูรณ์, และสมพร มณีอ่อน, 2567) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านท่าม่วง ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านท่าม่วงที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

- 1) ควรเรียบเรียงสถานการณ์ของสื่อมัลติมีเดีย
- 2) ควรศึกษาและพัฒนานวัตกรรมในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ครูผู้สอนควรจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดี เช่นให้นักเรียนกระตุ้นด้วยการถามด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทละคร เพื่อให้นักเรียนความสนใจต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน

บรรณานุกรม

- จิตตनुช โสภา. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแผนผังความคิด (Mind Mapping) [วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม] <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2559/118320/Chittanuch%20Sopa.pdf>
- จิตตनुช โสภา. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแผนผังความคิด (Mind Mapping) [วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม] <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2559/118320/Chittanuch%20Sopa.pdf>
- จิรชญา สันชัย, อนงค์ศิริ วิชาลัย, และนิตยา มูลสาร. (2566). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของครอบครัวและชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนธนรัตน์วิทยวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 23, 69-81.
<https://so02.tcithaijo.org/index.php/eduthu/article/view/261963/178225>
- ชนัญชิตา สายวันดี. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค Jigsaw เรื่องกฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2563/M128763/Saywandee%20Chananchida.pdf>
- ณิชา จันทะเกาศลย์ และขันทอง วัฒนะประดิษฐ์. (2564). กลวิธีสื่อธรรมในละครโทรทัศน์เรื่องกรรมวารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 17(1), 28-43.
file:///C:/Users/User/Downloads/udom_chantima,%7B\$userGroup%7D,+003-06-17-01-64+

ปิยนาด สุทธิประภา (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2560/123158/Sutthiprapa%20Piyanat.pdf>

บุญชนูช พรหมเพชร. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่อง กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2018_03_27_12_35_41.pdf

พรพิทักษ์ เข็มบาสัยดี และวรรณพล พิมพะสาสิทธิ์. (2563). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย วารสารด้านการบริหารธุรกิจและการเมือง, 9(2), 63-80. file:///C:/Users/User/Downloads/6662-Article%20Text-8015-1-10-20200211%20(2).pdf

พิมพ์ชนก รับรองฤทธิ์, อนันต์, และอรนุช ลิ้มศิริ. (2566). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยหนังสือเสริมประสบการณ์. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 8, 90-98. file:///C:/Users/User/Downloads/08+-%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B9%8C%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%81++%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%A4%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B9%8C%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%95%E0%B9%8C+89-98%20(3).pdf

ว่าที่ร้อยตรีชัชวาล แพร่สีริ. (2552). การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนซ่อมเสริมโดยใช้สื่อประกอบการเรียนรู้ [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. <https://sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/1a9e5499-adc9-4047-8107-9c03bb5d8761/Fulltext.pdf?attempt=3>

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 1). เลิฟแอนด์ลิฟ เพรส.

วิระพันธ์ พึ่งตาแสง และทิพพาพร จงวรกุล. (2563). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์. วารสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 3(1), 38-45. file:///C:/Users/User/Downloads/04%E0%B8%A7%E0%B8%B5%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B9%8C+%E0%B8%9E%E0%B8%

%B6%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%AA%E0%B8%87%20(2).pdf

แว่นแก้ว พันภัย. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนเรื่อง เศรษฐศาสตร์ในครอบครัว โดยการสอนแบบสตอรี่ไลน์กับการสอนแบบเกมสถานการณ์จำลอง [วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Sec_Ed/Wankaew_P.pdf

ศศิธร บัวศรี, ธนาตล สมบูรณ์, และสมาพร มณีอ่อน. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านท่าม่วง. วารสารนิสิตวัง, 26 ,25-38. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jonw/article/view/272294/186221>

สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

โสธยา วงศ์พิพันธ์. (2563). การใช้กิจกรรมละครเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียน กลุ่มชาติพันธุ์กรณีกศึกษา: โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย [วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โสธยา วงศ์พิพันธ์. (2566). ผลของการใช้กิจกรรมละครเพื่อการสื่อสารคุณธรรมและจริยธรรมคริสเตียน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน* วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 7(4), 193-213. file:///C:/Users/User/Downloads/66-4-13-197-213-660515+%

อนันต์ ศรีโสภ. (2525). การวัดและการประเมินผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ไทยวัฒนาพานิช.

อภิรมย์ ณ นคร. (2518). การสร้างและการใช้แบบทดสอบ (พิมพ์ครั้งที่ 1). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาจารย์กัลยาณ เพชรภรณ์. (2560). จิตวิทยาครูสำหรับการจัดการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 1). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.